

AC-1074

agenda

Betreft	117e vergadering van het Audit Committee VWS
Vergaderdatum en tijd	11 december 2020 14:00 tot uiterlijk 14:30 uur
Vergaderplaats	Webex

Agendapunten

1. Opening en mededelingen (14:00-14:05 uur)
De verslaglegging van het Audit Committee van 9 oktober 2020 (AC-1073) is vertraagd en wordt nagezonden ter schriftelijke vaststelling.
2. Memo Rechtmatigheid II (AC-1075a) en memo Rechtmatigheid I (AC-1075b) (14:05-14:30 uur)
FEZ heeft naar aanleiding van het AC van oktober 2020 een memo opgesteld ter uitwerking van scenario 3. Dit memo is afgestemd met de CFA's, de ADR en de directie Begrotingszaken van het ministerie van Financiën. Het AC wordt gevraagd op dit memo te reflecteren.
3. Rondvraag en sluiting (14:25 -14:30 uur)

Secretaris Generaal

Financieel-Economische
Zaken
Ontwikkeling Financieel Beleid
en Beheer

Bezoekadres:

Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen bij

Coördinerend adviseur

Datum

11 december 2020

Nummer

117

Kenmerk

Aantal pagina's

1

Correspondentie uitsluitend richten aan het retouradres met vermelding van de datum en het kenmerk van deze brief.

verslag

Betreft 116^e vergadering van het Audit Committee VWS
Vergaderdatum en tijd 9 oktober 2020 13:00 tot 14:30 uur
Vergaderplaats Webex

Datum
15 oktober 2020

Nummer
AC-116

Aantal pagina's
4

Aanwezig: [redacted] (voorzitter), mw. [redacted], mw. [redacted], mw. [redacted],
[redacted], [redacted], mw. [redacted], [redacted] (AR), [redacted] (externe leden),
(extern lid), [redacted] (extern lid), [redacted] (ADR), [redacted] (ADR), [redacted], [redacted]
[redacted] (secretaris).
Afwezig: mw. [redacted] en dhr. [redacted].

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de datum
en het kenmerk van deze
brief.*

1. Opening en mededelingen

De voorzitter opent de vergadering. Geen verdere mededelingen.

2. Verslag

Vastgesteld.

3. Memo Rechtmatigheid

Dhr. [redacted] leidt het memo in. FEZ heeft een voorkeur voor scenario 3, om dat alle drie de lijnen (three lines of responsibility) daarbij hun rol moeten pakken. In de BRBV is gesproken over de kwetsbare positie van de financieel adviseurs. Op korte termijn gaat gekeken worden hoe de positie van financieel adviseurs kan worden versterkt met werving van extra capaciteit.

Dhr. [redacted] vindt het een verstandige notitie. Scenario drie is daarbij het scenario waarmee maximale zekerheid wordt ingebouwd en leidt tot een beheerste aanpak. Begin met de grote posten (w.o. zorgbonus) vanuit een risicoperspectief.

Dhr. [redacted] kan zich ook goed vinden in deze aanpak en pleit voor het zoeken van support bij de stakeholders, in het bijzonder het ministerie van Financiën.

Dhr. [redacted] pleit voor een benadering om de risicoanalyse te baseren op de beschikbare controle-uitkomsten.

Mw. [redacted] herkent dat het voor VWS op dit moment moeilijk is de gevraagde informatie te geven. Ze geeft aan dat het goed is dat er een

voorstel ligt hoe daarmee om te gaan. Dit voorstel is een eerste stap voor het gesprek daarover. Op basis van het memo kan zij nog niet goed beoordelen wat de mogelijkheden en de onmogelijkheden zijn. Mocht de BR kiezen voor scenario 3 dan vraagt dit om verdere uitwerking. Er dient wel zicht te komen op waar de prioriteiten gelegd worden. Welke inspanning levert de meeste winst op? Zij ziet het als een eerste stap die nog veel uitwerking behoeft en zo las zij het memo ook.

Secretaris Generaal
Financieel-Economische
Zaken
Ontwikk. Fin.I Beleid en
Beheer

Datum
15 oktober 2020

Nummer
AC-113

Maak daarbij steeds inzichtelijk waarom welke keuzes gemaakt worden.

Verder adviseert zij ook om tijdig aan te geven als geen werkzaamheden zijn verricht door de crisis op bestaande bevindingen en onvolkomenheden. Dat bespaart tijd. Dan worden de bestaande oordelen bevroren.

Dhr. [REDACTED] sluit zich aan bij het punt van mw. [REDACTED] over de bestaande bevindingen. Dan worden de bestaande bevindingen niet opgeschaald. De ADR probeert ook met dit memo te voorkomen dat de lijn te zwaar belast wordt met informatie- en controlevragen die het primaire proces in de weg zitten. Daarnaast heeft de ADR ook zijn vaktechnische verantwoordelijkheid om iets te vinden van de comptabele rechtmatigheid.

Dhr. [REDACTED] neemt de voorstellen hoe om te gaan met de bestaande bevindingen graag in ontvangst. Dit memo is inderdaad een tussenstap. Na overleg met ADR en Financiën zal inderdaad een meer uitgewerkt voorstel aan de BR worden voorgelegd. Daarbij zal VWS ook aangeven dat VWS in deze een status aparte heeft aangezien andere departementen gebruik hebben kunnen maken van bestaande beleidsinstrumenten en VWS geheel nieuwe beleidskeuzes heeft moeten maken (zelf mondkapjes inkopen en zelf vaccins inkopen).

Dhr. [REDACTED] geeft aan dat VWS gaat bezien welke informatie nu voorhanden is en wat de verantwoordingswinst is bij het plegen van extra inspanning. Daarbij maakt VWS een kosten-batenafweging: extra inspanning moet wel van toegevoegde waarde zijn in termen van een beter accountantsoordeel.

Dhr. [REDACTED] geeft aan dat VWS ook kan laten zien wat VWS wel heeft gedaan en wat VWS heeft geleverd.

Dhr. [REDACTED] vraagt zich af hoeveel werk dit nog met zich mee kan brengen en wat de impact is op de staande organisatie. De mensen die de informatie moeten gaan opleveren zijn dezelfde mensen die met de crisis bezig waren en zijn. Hij vindt de bewoordingen van mw. [REDACTED] en van dhr. [REDACTED] prettig. Wat je goed kunt verantwoorden moet je gewoon doen en maak expliciet wat je niet kunt doen, zodat de organisatie ontlast kan worden.

Mw. [REDACTED] acht de lijn van eerlijk en open zijn over de gemaakte keuzes en over hoe zaken gaan het allerbeste. Zij kan zich vinden in scenario 3.

Dhr. [REDACTED] voegt toe dat VWS ook al in Kamerbrieven en in suppletoire begroting aandacht vraagt voor de rechtmatigheidsproblematiek.

4. **Strategische risicogesprek COVID-19-maatregelen**

Dhr. [REDACTED] spreekt zijn waardering uit voor de Lessons Learned-analyse. Hij ziet ook een kans om de structuur van de lessons learned te gebruiken als structuur voor de verder communicatie met de buitenwereld.

Dhr. [REDACTED] heeft met waardering de lessons learned-brief en de Kamerbrief van 21 september 2020 gelezen. Hij realiseert zich dat VWS nog middenin de crisis zit en de feiten elke dag weer anders zijn. Hij wenst de mensen die het moeten doen zoveel mogelijk worden ontlast en dat wordt gekeken waar bijgesprongen moet worden. Het is ongelofelijk veel. Hij roept de hoogste leiding op om daar zoveel mogelijk de aandacht op te vestigen. Zorg ervoor dat mensen dit kunnen blijven doen.

Dhr. [REDACTED] ziet de complexiteit en de omvang van de opgave. Hij vraagt zich af in hoeverre het lukt om de beschikbaarheid van onderzoekinformatie bij te houden.

Dhr. [REDACTED] geeft aan dat het absorberen van onderzoekinformatie geen probleem is. De uitdaging is dat het hier een ongekend probleem betreft. Hij stelt dat VWS niet met 50% van de kennis 100% van de besluiten moet nemen, maar met 5% van de kennis 100% van de besluiten moet nemen. De essentie is dat er vele meningen met onderbouwingen zijn, maar deze zijn vaak niet consistent met elkaar. Door ervaring kom je erachter of je het goede pad hebt gevolgd. Echter, de pers en de burgers accepteren dat niet. VWS gaat door met het lessons learned traject en net als bij het app-traject laten we critici ook participeren.

Om het vol te houden worden er ook extra mensen bijgehaald en dat kan ook in de vorm van betrokkenheid van het veld (denk aan het LCH voor de persoonlijke beschermingsmiddelen en het LCPS voor de patiëntenspreiding), maar er is ook een grens aan hoeveel mensen je extra erbij kunt halen. Hoogleraren crisisbestrijding stellen de vraag: ben je voldoende voorbereid en heb je veerkracht? De IC's waren bijvoorbeeld niet voorbereid op deze crisis maar de veerkracht is heel groot. Daarbij moet ook niet worden vergeten dat voor de crisis de IC's een overcapaciteit hadden van 20 procent. Had Nederland de prijs willen betalen om naast de bestaande overcapaciteit voorbereid te zijn op een pandemie?

Het grootste knelpunt kenden we al: een tekort aan personeel. Daar moeten we innovatief mee omgaan. Bijvoorbeeld de meeste IC-verpleegkundigen werken 24 of 32 uur per week. Zijn zij bereid om voor een beperkte tijd om meer te werken? Dat willen ze wel, maar daar houden ze niets aan over vanwege onder meer de verschillende toeslagen.

Houdt VWS het vol: we weten het niet. Er is geen precedent waarbij het zo lang heeft geduurd dat mensen zo lang in touw zijn. Tot nu toe hebben we het volgehouden, maar hier is geen handboek soldaat voor.

Dhr. [REDACTED] geeft aan dat mensen op kernposities uitgeput raken als je niet uitkiijkt. Je kunt ze tegelijkertijd ook niet zomaar afwisselen omdat de

informatiestroom zo snel gaat zodat de kennisoverdracht niet te regelen is. VWS zit nu vol in de tweede golf.

Dhr. [REDACTED] wijst er ook op dat als mensen omvallen dan ben je ze zeker en voor langere tijd kwijt. Dus wel teams wisselen is zeker verstandig om te doen.

5. Rondvraag en sluiting

Mw. [REDACTED] vraagt aandacht voor fouten die dubbel worden geteld: zowel bij BZK (HIS) en VWS bijvoorbeeld. Zij vraagt daar opheldering over. Mw. [REDACTED] komt daarop terug.

Secretaris Generaal
Financieel-Economische
Zaken
Ontwikk. Fin.I Beleid en
Beheer

Datum
15 oktober 2020

Nummer
AC-113

memo

Rechtmatigheid COVID-19-uitgaven

Inlichtingen bij

Senior adviseur

Aanleiding

De aanpak van de COVID-19-crisis heeft voor VWS grote gevolgen op de beleids- en ondersteunende processen. In aanvulling op de ontwerpbegroting van VWS zijn in meerdere incidentele suppletoire begrotingen en in de tweede suppletoire begroting de budgetten voor de aanpak van de COVID-19-crisis verder verhoogd. Er is nu voor de COVID-uitgaven in totaal circa € 6 mld. extra begroot voor 2020. De aanpak van de COVID-19-crisis vraagt bijzonder veel van VWS, zowel qua verantwoordelijkheid als capaciteit. Daarbij moeten keuzes worden gemaakt bij het doelmatig en rechtmatig besteden van de extra middelen.

Datum

9 december 2020

Aantal pagina's

6

In het Audit Committee van 9 oktober 2020 is het memo Rechtmatigheid COVID-19-uitgaven besproken (zie bijlage). Afgesproken is (en dat is aansluitend bekrachtigd als BR-besluit) om scenario drie¹ te verkennen (zie voetnoot).

De achtergrond van scenario drie was onder meer dat in voortgangsbrieven over COVID-19 aan de Tweede Kamer enkele malen een winstwaarschuwing is gegeven over de rechtmatigheid, maar dat VWS zich zo veel mogelijk zou inspannen om de rechtmatigheid te bevorderen. De reden om al eerder winstwaarschuwingen af te geven was gelegen in het feit dat VWS beleidsmaatregelen nam (en neemt) die buiten het gebruikelijk instrumentarium vielen om de maatschappelijke en politieke uitdagingen het hoofd te kunnen bieden. Die nieuwe interventies brengen nieuwe risico's met zich mee en vergen in veel gevallen nog steeds uitwerking.

¹ Scenario 2: VWS gaat zich voor de maatregelen in het kader van COVID-19 richten op het op orde brengen van de belangrijkste informatie die benodigd is om politieke verantwoording af te kunnen leggen, met name ten aanzien van de beleidsdoelstellingen. VWS hanteert daarbij een politieke risicoanalyse in plaats van een financieel beheersmatige. Te denken valt aan een sluitend beeld verkrijgen van de voorraden persoonlijke beschermingsmiddelen (aantallen, locaties et cetera), de locaties en de geschonken IC-apparatuur. Concreet kan dan bijvoorbeeld wel antwoord worden gegeven op de vraag waar een partij mondkapjes ligt, maar niet waarom in een inkoopdossier een behoeftestelling ontbreekt of de motivering waarom VWS in een specifiek geval een beroep doet op de "dwingende spoed"-bepaling in de aanbestedingswet. Ook in dit scenario accepteert VWS dat de COVID-19-maatregelen voor de jaren 2020 en 2021 tot onzekerheden in de rechtmatigheid leiden.

Scenario 3: naast scenario 2 ook een analyse maken van de benodigde acties om de COVID-19-dossiers op orde te krijgen. Op basis van deze analyse legt FEZ de Bestuursraad een voorstel voor waarbij wordt ingegaan op de extra baten (in termen van een beter oordeel) van extra inspanning (van het op orde brengen van de dossiers met inachtneming van wat dat van de VWS-organisatie vraagt). Hierbij zal ook worden ingegaan op het tijdspad (haalbaarheid voor 15 maart 2021) en de vraag of het mogelijk is om tussen Auditrapport en Interimrapportage 2021 de verbeterslag te voltooien.

Bijvoorbeeld het Mediq-contract, de daadwerkelijke uitvoering van de zorgbonus, het testbeleid: het is zijn maatregelen met een lange nasleep. Daarbij dient vermeld te worden dat ook het parlementaire proces extra capaciteit van de organisatie heeft gevraagd: tweewekelijkse Kamerdebatten en voortgangsbrieven. De situatie is ontstaan dat nog steeds op ad hoc-basis moet worden geacteerd, structuur moet worden aangebracht. Tegelijkertijd vragen ADR en Algemene Rekenkamer gedurende het proces om adequate controle-informatie die de getrouwheid en de rechtmatigheid onderbouwen. Als een dergelijke inspanning van een organisatie wordt gevraagd is het onvermijdelijk dat activiteiten die niet bijdragen aan het bestrijden van de crisis niet de aandacht krijgen die het in een normale situatie wel zou krijgen. Naast deze activiteiten zijn de afgelopen periode ook vier Incidentele Suppletoire Begrotingen, een Najaarsnota, Nota's van Wijzigingen daarop en een begrotingsbehandeling afgeleverd.

SG
Financieel-Economische
Zaken
Ontwikkeling Financieel Beleid
en Beheer

Datum
3 december 2020

Advies

Het Audit Committee wordt gevraagd om te adviseren over de vraag in hoeverre een inspanning rendabel is. Er zijn drie opties:

- *Optie 1:* de artikelen van de VWS-begroting, waarop de COVID-uitgaven zijn geboekt, worden voor de duur van de crisis buiten beschouwing gelaten. Dit zal waarschijnlijk leiden tot een controleverklaring met beperking of een oordeelonthouding voor 2020.
De onzekerheid ten aanzien van de rechtmatigheid zal vervolgens in de Bedrijfsvoeringparagraaf in het Jaarverslag worden toegelicht.
- *Optie 2:* de artikelen van de VWS-begroting, waarop de COVID-uitgaven zijn geboekt, worden voor de duur van de crisis buiten beschouwing gelaten, tenzij de budgethouder actief aangeeft om bepaalde dossiers wel in de controle te betrekken. Dit zal waarschijnlijk leiden tot een controleverklaring met beperking of een oordeelonthouding voor 2020;
- *Optie 3:* de controle-vragen van de ADR worden zoveel mogelijk beantwoord, zolang dat niet ten koste gaat van de taakuitvoering ten aanzien van de aanpak van de coronacrisis en het reguliere beleid. De mogelijke keuze om ADR-vragen niet verder te beantwoorden, worden via de betreffende CFA en het BR-lid, aan FEZ en de SG ter instemming gestuurd. Dit zal waarschijnlijk leiden tot een controleverklaring met beperking of een oordeelonthouding voor 2020.

Nota bene: de vragen van de ADR over niet-COVID-uitgaven dienen sowieso wel beantwoord te worden.

Aanpak

De coronamaatregelen zijn voor de inventarisatie naar uitgaven en verplichtingencategorie uitgesplitst naar:

- Opdrachten;
- Subsidies;
- Bijdragen;
- Garanties;
- Bekostiging;
- Personeel;
- Materieel.

FEZ heeft vervolgens gekeken naar bestaande controle-informatie van onder meer CDI-office en deze vergeleken met controle-informatie van de ADR. Daarnaast

heeft VWS gesproken met de ADR over (minimale) dossiervereisten en heeft bezien in hoeverre COVID-19-gerelateerde subsidies in het Expertise Centrum Subsidies aan de orde zijn geweest. Tegelijkertijd gaf zowel de financiële kolom als de beleidskolom aan dat de ADR tijdens het bestrijden van de crisis veel vragen en vervolgens verdiepvragen stelde.

SG
Financieel-Economische
Zaken
Ontwikkeling Financieel Beleid
en Beheer

Datum
3 december 2020

Bij de inventarisatie is gebleken dat een grote spanning bestaat tussen de vereisten waaraan de dossiers moeten voldoen en de context waarbinnen VWS heeft geopereerd. In hoofdlijn kan worden gesteld dat VWS tijdens de Coronapandemie interventies heeft moeten plegen buiten de gebruikelijke rollen en taken van VWS om. Te denken valt daarbij aan het zelf inkopen van persoonlijke beschermingsmiddelen, de bevoorschotting van het LCH en later de inkoop van testmiddelen. Daarnaast heeft VWS onder politieke druk de zorgbonus in korte tijd moeten organiseren.

Deze interventies, onder tijdsdruk genomen, staan op gespannen voet met de wettelijke kaders en accountancyregels met betrekking tot het opleveren van adequate controle-informatie. Deze dossiervereisten zijn redelijk in de gangbare planbare activiteiten, maar gaan schuren als in een crisis gehandeld moet worden. Met de ADR is gesproken over mogelijkheden om de dossiervereisten zo te richten dat het minimale in de dossiers zou hoeven te zitten. VWS dacht daarbij bijvoorbeeld aan een generieke formulering voor dwingende spoed voor alle inkoopdossiers en heeft een voorstel gedaan om de controle op de Mediq-activiteiten te richten op de rechtshandelingen die in 2020 zijn verricht. Dit heeft niet tot een vereenvoudiging geleid.

Daarnaast bestaat het risico dat niet in alle gevallen is gehandeld conform art. 2.27 CW (informatie- en budgetrecht van de Staten-Generaal) en het handelen alvorens een begrotingsstuk te hebben ingediend bij de Staten-Generaal tot een begrotingsonrechtmatigheid leidt. VWS onderzoekt in welke gevallen dit aan de orde kan zijn geweest (mogelijk de Voorjaarsnotamutaties en de eerste Incidentele Suppletoire Begroting).

Een voorbeeld van een dossiervereiste is dat per afzonderlijke spoedeisende opdracht er sprake moet zijn van een vooraf opgestelde schriftelijke motivatie en onderbouwing van 'dwingende spoed'. Gebleken is dat in de meeste gevallen niet aan dat vereiste kan worden voldaan. Juist vanwege het spoedeisende karakter en het grote belang om slagvaardig en flexibel te opereren op een turbulente en krappe wereldmarkt noodzakelijke goederen in te kopen, is door VWS vaak niet de keuze gemaakt om veel tijd te besteden aan dergelijke motivaties en onderbouwingen. Voor de ADR is, zoals door VWS voorgesteld, een motivering per categorie, zoals VWS heeft voorgesteld, onvoldoende.

Voor wat betreft het Mediq-dossier heeft VWS aangegeven de controles te richten op de verstrekte voorschotten en de totstandkoming van de garantieovereenkomst en de overige zaken die in 2021 aan de orde zijn in 2021 te adresseren. De ADR wil echter ook het goederenbeheer, wat het LCH nu nog aan het organiseren is en wat de facto bij een derde partij ligt, onder hun controlescope brengen. De ADR ziet dit als onderdeel van de systeemverantwoordelijkheid van VWS.

Al met al is de essentie van het verhaal dat VWS acuut moest handelen. Daarbij kon niet voorafgaand een ideale structuur of planmatige werkwijze worden ontworpen en in feite is dat acuut moeten handelen nog steeds de orde van de dag. Had VWS dat niet gedaan dan hadden de bewindspersonen in de Tweede Kamer moeten uitleggen dat VWS naast kansen op partijen mondkapjes, IC-apparatuur en dergelijke had gegrepen en dat had mogelijk tot meer slachtoffers

geleid. Zie bijvoorbeeld ook de aanbesteding bij de testcapaciteit die tot kritiek heeft geleid dat de opschaling van de testcapaciteit te laat kon worden opgebouwd. Dit politieke risico weegt zwaarder dan het risico op een niet uitgevoerde aanbesteding.

In dat licht is de indruk dat veel begrip bestaat voor het handelen van VWS, zowel politiek als maatschappelijk, waarbij de focus van VWS lag op slagvaardig handelen. Hiertoe heeft de Tweede Kamer zelfs in de Kamerdebatten naar aanleiding van de voortgangsbrieven opgeroepen. Begrip voor het slagvaardige handelen ervaart VWS ook bij de ADR en de Rekenkamer. Maar dat laat onverlet dat ADR en AR toetsen aan de gebruikelijke criteria voor financiële informatie, bedrijfsvoering en niet-financiële informatie (die zijn gericht op niet-crisissituaties). Vervolgens hebben ADR en AR de mogelijkheid om bij de (bestuurlijke) weging en oordelen over bevindingen rekening te houden met de uitzonderlijke externe omstandigheden waaronder VWS de coronacrisis heeft aangepakt. Van belang is dat de onzekerheden en fouten ten aanzien van rechtmatigheid door VWS worden toegelicht in de Bedrijfsvoeringsparagraaf in het Jaarverslag 2020 en dat duidelijk wordt hoe VWS heeft gehandeld en welke afwegingen en keuzes zijn gemaakt.

Intern VWS is gesproken over de vraag of alternatieve inzet van mensen een optie is. Deels is dit reeds gebeurd door FEZ-ers in te zetten bij beleidsdirecties (LCH, GMT, Dienst Testen). Sinds het AC van oktober is gesproken over andere mogelijkheden. Daaruit werd duidelijk dat het met de staande organisatie niet haalbaar was. Een van de mogelijkheden was om de dossiervereisten in kaart te brengen om te verkennen of daar mogelijkheden lagen als die tot een minimaal vereiste zouden kunnen worden gebracht. Ook is met de ADR gesproken over de mogelijkheid van uitstel van het indienen van de controleverklaring. Echter, uitstel zou beperkt zijn in verband met het tijdpad van de Rijksrekening. Daarbij was het beeld dat een uitstel van enkele weken weinig zou verbeteren aan het rechtmatigheidsbeeld. Een andere lijn was of het mogelijk was om externen in te zetten. Daarop is negatief gereageerd aangezien het disproportioneel veel tijd zou hebben gekost om tijdens de crisis informatie te laten vergaren die niet los gekoppeld kan worden van de ervaring van hoe dingen gegaan zijn: de staande organisatie is niet in de gelegenheid om én de crisis te bestrijden én ontbrekende stukken terug te halen, laat staan om stukken die er niet zijn op te leveren.

Beeld Interim-rapportage ADR

In de Interim-rapportage van 13 oktober 2020 schetst de ADR het volgende beeld:

"Gebrek aan controle-informatie heeft mogelijk gevolgen voor tijdig afgeven van de controleverklaring en/of de strekking van de controleverklaring"

Over een groot deel van de coronamaatregelen, zowel verplichtingen als uitgaven, uit bovenstaande tabel ontbreekt op dit moment actuele (controle)informatie en ook is het onduidelijk hoe bepaalde voorschotten in de toekomst afgerekend en verantwoord moeten worden. Op dit moment heeft de ADR onvoldoende tot geen controle-informatie over de GGD'en en veiligheidsrisico's (€ 512 mln.), de vaccin ontwikkeling en medicatie (€ 455 mln.), de uitbreiding van de IC-capaciteit (€ 118 mln.), de aanschaf distributie en verkoop van medische hulpmiddelen (€ 1.589 mln.) en de controleerbaarheid van de zorgbonus (€ 1.328 mln.). Het inzicht hierover ontbreekt ook bij het departement zelf. Een nadere toelichting op de laatste twee categorieën is nader uiteengezet in de paragrafen 2.6 en 2.8 van deze rapportage.

SG
Financieel-Economische
Zaken
Ontwikkeling Financieel Beleid
en Beheer

Datum
3 december 2020

Vanwege het gebrek aan controle-informatie op belangrijke onderwerpen is het voor de ADR op dit moment nog niet mogelijk alle coronagelden te controleren. Het ontbreken van controle-informatie kan mogelijk een impact hebben op het tijdig afgeven van de controleverklaring bij het jaarverslag VWS 2020 en/of de strekking van onze controleverklaring. VWS kan dit voorkomen door een inhaalslag te maken op het financieel- en materieelbeheer, door o.a. dossiers te completeren en afwijkingen van wet- en regelgeving zelf zichtbaar te maken en deze adequaat in 2021 toe te lichten in de bedrijfsvoeringsparagraaf in het jaarverslag 2020."

SG
Financieel-Economische
Zaken
Ontwikkeling Financieel Beleid
en Beheer

Datum
3 december 2020

Controledruk ADR

Van belang is te melden dat zowel beleidskolom, de financiële en de juridische functie en de uitvoering binnen VWS sinds het uitbreken van de corona-pandemie (nog steeds) zeer zwaar belast is en tijdens de pandemie evengoed het redelijkerwijs mogelijke heeft gedaan om dossiers zo veel mogelijk op orde te brengen. Dit heeft ook een impact op de vitaliteit van de organisatie. FEZ ontvangt de laatste maanden echter veel en indringende signalen dat de controlewerkzaamheden van de ADR, die zoals bekend sinds de vergadering van het Audit Committee onverminderd zijn doorgegaan, een te groot beroep doen op de capaciteit van VWS. Er blijkt een te grote spanning te zijn tussen wat de ADR vraagt en wat VWS in deze fase kan leveren. Deels omdat de gevraagde informatie er (mogelijk) niet is, deels omdat de gevraagde informatie slechts met zeer grote inspanningen opgeleverd kan worden. En dit terwijl VWS aanhoudend een grote inzet moet leveren voor het bestrijden van de coronacrisis én daarnaast andere, reguliere taken moet uitvoeren. Voorbeelden:

- voor het Mediq-dossier spelen dagelijks nog ad hoc-vraagstukken en wordt gewerkt aan het op orde krijgen van de financiële en goedereninfrastructuur. Hierdoor is er beperkte ruimte om ook controle-informatie te achterhalen. Te denken valt daarbij aan het achterhalen van leveringsbewijzen van bij het LCH afgeleverde persoonlijke beschermingsmiddelen of bewijzen dat een bevoegde medewerker deze goederen heeft ontvangen;
- het testdossier: enerzijds een organisatie opbouwen met een financiële en juridische infrastructuur, het testbeleid heeft een grote dynamiek en tegelijkertijd dienen op dagelijkse basis financiële en juridische vraagstukken uitgezocht te worden voor het op korte termijn kunnen inkopen van testen.

FEZ had tot november het beeld dat bovengenoemde spanning met name betrekking had op de opdrachten die VWS heeft verstrekt. De voortgang van de ADR-controles en de eigen waarnemingen hebben dit beeld negatief bijgesteld. De grote risico's zitten op:

- de motivering van dwingende spoed per inkoopdossier ten tijde van de piek van de Coronapandemie;
- leveringsbewijzen van door VWS ingekochte persoonlijke beschermingsmiddelen die bij het LCH zijn afgeleverd;
- of een bevoegde medewerker heeft getekend voor ontvangstbewijzen;
- de voorraadadministratie van de door VWS-ingekochte IC-apparatuur;
- het goederenbeheer van de door Mediq ingekochte goederen;
- contractering, prestatieverklaring en afrekening van de bevoorschotting van de testlaboratoria;
- instrumentkeuze: opdracht, bijdrage of subsidie?
- verantwoordingsafspraken en controleafspraken met de GGD.

Gelet op de aard van bovenstaande controlepunten zou dit een dusdanige inspanning vergen die op korte termijn verricht zouden moeten worden naast de lopende activiteiten van het ad hoc-karakter van de crisis die simpelweg in de tijd (tweede helft februari) niet realistisch is.

SG
Financieel-Economische
Zaken
Ontwikkeling Financieel Beleid
en Beheer

Datum
3 december 2020

Cijfermatig

De inspanning van VWS kan, naast een inhoudelijke benadering vanuit de informatie van CDI-office, het ECS en de informatie uit het laatste Interim-rapport van de ADR, ook worden gezien vanuit het licht van de cijfers.

Uitgaande van een begrotingstotaal van € 27,7 mld. (stand Najaarsnota) komt de tolerantie voor een goedkeurende verklaring (2%) uit op € 554 mln. De COVID-uitgaven bedragen circa € 6 mld. Dat zou betekenen dat 91% van de uitgaven geen onzekerheden of fouten in de rechtmatigheid mag bevatten. Conclusie: 9% mag fout of onzeker zijn voor een goedkeurende verklaring. Gelet op de omvang van de COVID-uitgaven (€ 6 mrd.) is dit niet realistisch.

Mogelijke oordelen van de ADR

ADR en AR hebben aangegeven te toetsen aan de gebruikelijke criteria voor financiële informatie, bedrijfsvoering en niet-financiële informatie (die zijn gericht op niet-crisissituaties). Vervolgens hebben ADR en AR de mogelijkheid om bij de (bestuurlijke) weging en oordelen over bevindingen rekening te houden met de uitzonderlijke externe omstandigheden waaronder VWS de coronacrisis heeft aangepakt.

Conclusies

Bij de diverse opdrachten en bij diverse bijdragen is de kans zeer klein dat het mogelijk is om de dossiers op orde te krijgen. De COVID-posten zijn, gelet op de omvang van de tolerantiegrens voor het begrotingstotaal, van een dergelijke omvang en de toegepaste interventies vallen dusdanig buiten het gebruikelijke instrumentarium dat de kans op onzekerheden en fouten in de rechtmatigheid groot is. Daarnaast is de financiële kolom nog steeds volop bezig met de COVID-maatregelen en komt de financiële kolom tezamen met beleidsmedewerkers in beperkte mate toe aan het op orde brengen van de dossiers.

Gelet op bovenstaande is de kans groot dat tolerantiegrenzen worden overtreden op basis van wat nu al bekend is. Daarmee is een grotere inspanning dan die nu al wordt geleverd door primair proces en financiële en juridische kolom niet genoeg om voldoende zekerheid te hebben dat 91% van de COVID-dossiers zeker is en vrij van fouten in de rechtmatigheid voor een goedkeurende verklaring.

Proces

In aanloop naar het AC is VWS in afstemming met de ADR, Financiën en de externe leden. De gesprekken met Financiën gaan over de mogelijke impact op de Rijksrekening en krijgen nog een vervolg.

Na advies van het AC dient de Bestuursraad een besluit te nemen over de gekozen optie. Vervolgens dienen de bewindspersonen gevraagd te worden in te stemmen met deze optie. In januari 2021 zou dan een aankondiging kunnen worden gedaan over deze lijn in een voortgangsrapportage.

Senior adviseur

Audit Committee VWS

AC-1075b

SG
Financieel-Economische
Zaken
Ontwikkeling Financieel Beleid
en Beheer

Bezoekadres:
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen bij

Senior adviseur

memo

Rechtmatigheid COVID-19-uitgaven

Aanleiding

De ADR en VWS zijn in gesprek over de gevolgen van de COVID-19-maatregelen binnen VWS voor de controleactiviteiten voor het jaar 2020. Daarbij heeft de ADR aangegeven onder andere de COVID-19-uitgaven als belangrijk aandachtspunt te zien en reeds te willen beginnen met het beoordelen van dossiers. VWS (financieel adviseurs en FEZ) hebben daarop gereageerd dat het nu nog te vroeg is om de opgevraagde dossiers op orde te hebben. Immers, de bij de eerste golf betrokken directies zijn nu ook nog druk met het bestrijden van de crisis en met de tweede golf die is gestart. Dit vraagt veel van een reeds zwaar belaste VWS-organisatie (zowel beleid als de financiële functie).

De controleplanning van de ADR vraagt op dit moment handelingen van VWS die VWS nu nog niet kan verrichten vanwege de focus op de crisisbestrijding. De ADR heeft aangegeven dat, door het ontbreken van geschikte controle-informatie, op dit moment geen tussentijds beeld te kunnen geven over de rechtmatigheid en getrouwheid. De omvang van deze onzekerheden is zodanig dat deze mogelijkwijze van invloed kan zijn op de oordeelsvorming van de ADR. De ADR heeft daarbij ook gewezen op het feit dat dit ook een mogelijk effect heeft op de werkzaamheden van de Algemene Rekenkamer (AR), omdat bij de uitvoering van haar controletaak gesteund wordt op de werkzaamheden van de ADR.

Vraag aan het Audit Committee

Reflecteren op de VWS-aanpak. FEZ adviseert het Audit Committee om de Bestuursraad te adviseren om in te stemmen met scenario drie.

Wat heeft VWS tot dusverre gedaan?

De stand van de COVID-19-gerelateerde uitgaven bedragen bij de stand van de derde Incidentele Suppletoire Begroting voor het jaar 2020 € 5.051 miljoen.

De grootste aandacht op rechtmatigheidsgebied hebben de LCH-gerelateerde uitgaven en de zorgbonus gekregen (€ 1.589 respectievelijk € 1.327 miljoen, goed voor 58% van de COVID-19-gerelateerde uitgaven). Deze dossiers zijn complex en vergen veel aandacht. Desalniettemin is VWS op beide dossiers actief bezig om de rechtmatigheid te bevorderen door intensief overleg met Mediq over de goederenstomen en de afrekening van de verstrekte voorschotten. Op het dossier van de zorgbonus stuurt VWS op rechtmatigheidsbevordering en heeft VWS zelf rechtmatigheidsrisico's (M&O) gesignaleerd. Ook is een exercitie gestart om de uitgaven die VWS zelf heeft gedaan, voordat het LCH operationeel was, in kaart te brengen en informatie te verzamelen. Tevens zijn alle relevante documenten uit mailboxen en op netwerkschijven veilig gesteld.

Datum
1 oktober 2020

Aantal pagina's
7

In het algemeen kan worden gesteld dat veel maatregelen met een spoedeisend karakter onder veel tijdsdruk tot stand zijn gekomen. Opdrachten kunnen bijvoorbeeld mondeling zijn gegeven, relevante documentatie kan nog in mailboxen zitten en niet bijeengebracht. Het kost tijd om dat beeld alsnog te verkrijgen. Daarbij is het de vraag wat het achteraf in beeld brengen, en zo mogelijk repareren, kost en wat het oplevert.

SG
Financieel-Economische
Zaken
Ontwikkeling Financieel Beleid
en Beheer

Datum
1 oktober 2020

Daarnaast heeft VWS in de eerste en de tweede incidentele suppletoire begrotingen al winstwaarschuwingen afgegeven over de gevolgen van het in een spoedeisende situatie moeten handelen op de rechtmatigheid van de gedane uitgaven en aangegane verplichtingen. In de voortgangsbrief COVID-19 is hier ook een paragraaf aan gewijd naar aanleiding van vragen van het CDA-Kamerlid Van den Berg (zie bijlage 1).

De controleplanning van de ADR

De controleplanning van de ADR is normaliter zodanig ingericht dat verspreid over het gehele controlejaar de werkzaamheden worden uitgevoerd. Doel van het verdelen van de werkzaamheden over het gehele jaar is het voorkomen van een piekbelasting bij VWS en ADR op het eind van het controlejaar. Ook biedt dit VWS de mogelijkheid om maatregelen te nemen op basis van de tussentijdse uitkomsten.

In bijlage 2 is weergegeven wat de impact is van ontbrekende informatie op de oordeelsvorming van de ADR.

Wat is de aanpak die VWS voorstelt?

In het kader van het opstellen van de Bedrijfsvoeringparagraaf bij het jaarverslag dient VWS normaliter in beeld te hebben waar de rechtmatigheidsrisico's zitten.

Daarbij zijn er vier scenario's:

1. het vergt teveel tijd en capaciteit van een overbelaste organisatie (beleid en financiële functie) om te inventariseren welke informatie beschikbaar is en welke niet. VWS besluit tot het niet nemen van additionele acties en accepteert dat er ten aanzien van de COVID-19-maatregelen voor de jaren 2020 en 2021 onzekerheid ten aanzien van de rechtmatigheid zal zijn.
2. VWS gaat zich voor de maatregelen in het kader van COVID-19 richten op het op orde brengen van de belangrijkste informatie die benodigd is om politieke verantwoording af te kunnen leggen, met name ten aanzien van de beleidsdoelstellingen. VWS hanteert daarbij een politieke risicoanalyse in plaats van een financieel beheersmatige insteek. Te denken valt aan een sluitend beeld verkrijgen van de voorraden persoonlijke beschermingsmiddelen (aantallen, locaties et cetera), de locaties en de geschonken IC-apparatuur. Concreet kan dan bijvoorbeeld wel antwoord worden gegeven op de vraag waar een partij mondkapjes ligt, maar niet waarom in een inkoopdossier een behoeftestelling ontbreekt of de motivering waarom VWS in een specifiek geval een beroep doet op de "dwingende spoed"-bepaling in de aanbestedingswet. Ook in dit scenario accepteert VWS dat de COVID-19-maatregelen voor de jaren 2020 en 2021 tot onzekerheden in de rechtmatigheid leiden.
3. Naast scenario twee ook een analyse maken van de benodigde acties om de COVID-19-dossiers zoveel mogelijk op orde te krijgen. Op basis van deze analyse legt FEZ de Bestuursraad een voorstel voor waarbij wordt ingegaan op de extra baten (in termen van een beter oordeel) van extra inspanning (van het op orde brengen van de dossiers met inachtneming van wat dat van de VWS-organisatie vraagt). Hierbij zal ook worden

ingegaan op het tijdpad (haalbaarheid voor 15 maart 2021) en de vraag of het mogelijk is om tussen Auditrapport en Interimrapportage 2021 de verbeterslag te voltooien.

4. No matter what, alles op alles zetten om de dossiers op orde te krijgen om de ADR-planning te halen. Dit vergt veel extra capaciteit om voor 15 maart af te ronden en geeft dan nog geen garanties dat VWS geen bevindingen of onvolkomenheden treft.

SG
Financieel-Economische
Zaken
Ontwikkeling Financieel Beleid
en Beheer

Datum
1 oktober 2020

Het voorstel is om in te stemmen met scenario drie.

Dit betekent dat VWS in de Bedrijfsvoeringparagraaf moet toelichten dat VWS in deze exceptionele crisissituatie bewust de gangbare procedures heeft losgelaten en meldt welke inspanningen zijn geleverd en zal inventariseren wat extra inspanning op het op orde brengen van de rechtmatigheid heeft opgeleverd en (eventueel) het risico aanvaardt dat voor het jaar 2020 negatieve appreciaties van ADR en AR het gevolg zijn geweest. Daarbij staat het sterker om op basis van een analyse een weloverwogen besluit te hebben genomen dan op voorhand een negatieve appreciatie te accepteren.

Onze taxatie is, gelet op meerdere uitspraken van de Kamer, dat het verdedigbaar is om rechtmatigheid van de uitgaven en verplichtingen minder zwaar te laten wegen dan het snel reageren in deze crisissituatie, onder vermelding van de boven geschetste lijn.

Vergeleken met andere departementen verkeert VWS in een unieke positie en dat is niet vanwege de omvang van de COVID-19-maatregelen. Andere departementen hebben maatregelen genomen die binnen het bestaande beleidsinstrumentarium passen (bijv. SZW dat via UWV, een uitvoerings-ZBO, heeft kunnen opereren). VWS heeft ook veel maatregelen genomen die buiten het gangbare beleidsinstrumentarium vielen (zelf mondkapjes inkopen, in het buitenland testcapaciteit inkopen, in vaccinontwikkeling participeren of de constructie met Mediq en het LCH). Deze unieke positie versterkt de argumentatie om voor een beperkte periode de gangbare procedures te hebben losgelaten met risico's op onzekerheden in de rechtmatigheid.

Naast de reeds gecommuniceerde rechtmatigheidsrisico's is daarbij het voorstel om periodiek in de voortgangsbrieven COVID-19 bovenstaande lijn aan de Kamer te melden.

Senior adviseur

Bijlage 1: Paragraaf uit voortgangsbrief COVID-19 van 21 september 2020

SG
Financieel-Economische
Zaken
Ontwikkeling Financieel Beleid
en Beheer

Rechtmatigheid COVID-19-gerelateerde uitgaven en verplichtingen (toezegging aan het lid Van den Berg)

Tijdens de behandeling van de eerste Incidentele Supplettoire Begroting (ISB) van het ministerie van VWS heb ik toegezegd aan het lid Van den Berg, om toe te lichten welke aanvullende maatregelen VWS neemt om de rechtmatigheid van de COVID-19-gerelateerde uitgaven en verplichtingen te bevorderen.

Datum
1 oktober 2020

In het algemene deel van de Memorie van Toelichting bij de eerste ISB en de eerste ISB is aangegeven dat, vanwege het spoedeisende karakter van de COVID-19-gerelateerde uitgaven en verplichtingen, de kans op onzekerheden en fouten in de rechtmatigheid groter is. De reden hiervoor is dat de gebruikelijke zorgvuldigheid om de rechtmatigheid te bevorderen de snelheid van handelen, die bij aanvang van COVID-19-crisis nodig was, ernstig zou belemmeren. Immers, het kabinet moest snel handelen om COVID-19 het hoofd te kunnen bieden. Bij dit dilemma heeft het kabinet besloten om alles te doen wat nodig was om de crisis te bestrijden, ook in de gevallen dat er nog geen of onvoldoende zekerheid of dat paste binnen de comptabele wet- en regelgeving.

De COVID-19-gerelateerde uitgaven en verplichtingen zijn vormgegeven langs de lijnen van de bestaande instrumenten die binnen de comptabele wet- en regelgeving voorhanden zijn: inkopen, subsidies, bijdragen, garanties, voorschotten. De rechtmatigheidseisen zijn voor die instrumenten duidelijk. Na aanvankelijk in de spoedsituatie van de COVID-19-crisis gehandeld te hebben, heeft VWS aanvullend op het handelen in de spoedsituatie maatregelen getroffen om onzekerheden en fouten in de rechtmatigheid tot een minimum te beperken. Derhalve zijn de aanvullende maatregelen in deze niet zozeer nieuwe maatregelen, maar maatregelen die VWS heeft getroffen om de spoedeisende handelingen naderhand binnen de bestaande kaders te verantwoorden: rechtmatigheidsacties aanvullend op de spoedeisende acties om als VWS verantwoordelijkheid te nemen in de COVID-19-crisis.

Zo heeft VWS voor wat betreft de aanbestedingen/inkopen die VWS zelf heeft gedaan de actie opgezet om alsnog alle relevante documenten die in een inkoopdossier behoren te zitten, bijeen te brengen. Hoe completer een dossier, des te kleiner de kans is op onzekerheden. Immers, op basis van een compleet dossier kan met zekerheid over het al dan niet zich voordoen van fouten in de rechtmatigheid worden gesproken. Ten aanzien van aanbestedingen/inkopen heeft de Europese Commissie aangegeven dat een beroep mag worden gedaan op de 'dwingende spoed'-bepaling in de Aanbestedingswet, waardoor direct gegund kan worden aan een marktpartij zonder eerst te hoeven aanbesteden (art. 2.32 lid 1 sub c Aw). Aandachtspunten bij de inkoopdossiers zijn, naast de volledigheid van het dossier, onder meer: behoeftestelling, adequate motivering van de keuze voor de geselecteerde partij, de prestatieverklaring en gefactureerd bedrag is niet hoger dan de aangemaakte verplichting.

Naast inkopen is ook het subsidie-instrument ingezet (bijvoorbeeld de zorgbonus), alsmede bijdragen (aan agentschappen, ZBO's/RWT's, medeoverheden en internationale organisaties (bijvoorbeeld de Coalition for Epidemic Preparedness

Innovations (CEPI)). Ten aanzien van staatssteun heeft de Europese Commissie, naast de Tijdelijke Kaderregeling Covid-19, specifiek voor de zorg een soepelere lijn uitgezet. Deze lijn is te vinden op de website van de Europese Commissie¹. VWS spant zich in om uw Kamer ook over subsidies en bijdragen te kunnen verantwoorden in termen van rechtmatigheid en financieel beheer.

SG
Financieel-Economische
Zaken
Ontwikkeling Financieel Beleid
en Beheer

Datum
1 oktober 2020

Bij de eerdergenoemde zorgbonus speelt eveneens de spanning tussen beleidsmatige wenselijkheid en zekerheid over de rechtmatigheid, zij het niet vanwege het spoedeisende karakter, maar vanwege de wensen waaraan de zorgbonus moet voldoen. De zorgbonus is een initiatief van de Tweede Kamer waarbij de Kamer ook heeft aangegeven dat de administratieve lasten beperkt moeten zijn, de uitvoering eenvoudig en in 2020 voor de doelgroep beschikbaar. Daarbij speelt dat de doelgroep van de zorgbonus een gerichte benadering vergt met oog op de doeltreffendheid. Alleen al deze elementen (lage administratieve lasten, eenvoudig uitvoerbaar, een specifieke doelgroep en in 2020 door de doelgroep ontvangen) zijn bepalend voor en leiden tot druk op de rechtmatigheidswaarborgen die in het subsidie-instrument zijn ingebouwd. Indien er over de besteding van het subsidiegeld een hoge mate van verantwoording wordt vereist, leidt dit tot hogere administratieve lasten. Omgekeerd leidt een keuze voor lagere administratieve lasten tot minder controle over de besteding, waardoor er een grotere kans is op fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik ontstaat. Ook hier vergt het derhalve een zorgvuldige afweging om beleidsmatige wensen en rechtmatigheid recht te kunnen doen. De regeling die tot stand is gekomen is de uitkomst van de zorgvuldige belangenafweging. Bij het opstellen van de regeling zijn de Aanwijzingen voor subsidieverstrekking (ook wel bekend als het 'Uniform subsidiekader' of USK) gevolgd.

Een van de grotere posten die ik ook wil noemen, zijn de voorschotten aan het LCH. Het LCH is door middel van voorschotten door VWS voorzien van financiële middelen om (additioneel ten opzichte van bestaande marktpartijen) te kunnen voorzien in voldoende kwalitatief goede PBM en testkits. Daarbij heeft VWS een garantie afgegeven, zodat het LCH geen financiële risico's loopt bij het handelen namens VWS. Ook hier zal VWS op rechtmatigheid sturen van de voorschottenverlening en later bij het afrekenen van de verleende voorschotten.

Samengevat: doordat VWS in een spoedsituatie moest handelen, bestaat de kans dat niet alle uitgaven en verplichtingen rechtmatig tot stand zijn gekomen. Deels wordt dit ondervangen door ruimte die de Europese Commissie heeft geboden op het gebied van staatssteun en aanbestedingsrecht. VWS spant zich in om ten aanzien van de aanbestedingen, de subsidies en de voorschotverlening de zaken op orde te krijgen. De zorgbonus is daarbij een dossier waarbij de spanning tussen beleidsmatige wenselijkheid en rechtmatigheid het sterkst voelbaar is. De inspanningen van VWS zijn gericht op het zoveel mogelijk beperken van onzekerheden en fouten.

¹ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_20_458

Bijlage 2

De impact van ontbrekende informatie op de oordeelsvorming van de ADR

De impact is afhankelijk van welk aspect hierdoor beïnvloed wordt. Raakt het rechtmatigheidsaspecten (naleving wet- en regelgeving) dan komt dit, afhankelijk van de omvang, tot uiting in de Bedrijfsvoeringparagraaf (BVP). Heeft dit effect op het getrouwe beeld van de verantwoording, dan kan dit van invloed zijn op de strekking de controleverklaring. Deze invloed is afhankelijk van de aard en de financiële omvang van de bevindingen:

- de informatie is er niet. Het ontbreken van voldoende en geschikte controle-informatie leidt tot onzekerheden met betrekking tot de rechtmatigheid en ook de getrouwheid² van de verantwoorde bedragen. Omvang van de onzekerheden met betrekking tot de rechtmatigheid kan van invloed zijn op het al dan niet vermelden van deze onzekerheden in de BVP. Omvang van de onzekerheden met betrekking tot de getrouwheid kan van invloed zijn op de strekking van de controleverklaring van de ADR.
- de informatie is er wel maar niet op korte termijn presenteerbaar. Dit leidt tot mogelijk een aanzienlijke inspanning van de financiële functie van VWS. Beschikbare informatie moet worden verzameld en gestructureerd, en daar waar deze bij derden opgevraagd moet worden (bijvoorbeeld bij levering van diensten door derden) zullen mogelijk met terugwerkende kracht afspraken moeten worden gemaakt over het verkrijgen van informatie en de betrouwbaarheid hiervan. Afhankelijk van deze inspanning zal de ADR na moeten gaan of de verzamelde informatie voldoende en geschikt is als controle-informatie. Ook zal het tijdstip waarop voldoende en geschikte controle-informatie beschikbaar is van invloed zijn op de afronding van de controlewerkzaamheden van de ADR. De ADR is gehouden aan vaktechnische vereisten die een zekere doorlooptijd kennen. Hoe later informatie beschikbaar is, hoe later de controlebevindingen beschikbaar zijn.

2) Handboek Auditing Rijksoverheid: De controle op het getrouwe beeld houdt vijf toetsingsvragen in:

- a. heeft de verplichting, de uitgave of de ontvangst daadwerkelijk plaatsgevonden en heeft deze betrekking op het ministerie (bestaan)? Ten aanzien van in eerste instantie de verplichtingen (en bij toepassing van de Aanwijzingsregeling 'verplichtingen=kas' ook de transactie-uitgaven) en transactieontvangsten dient in dit verband te worden nagegaan dat een in relatie tot de prijs aanvaardbare tegenprestatie is overeengekomen en dat deze ook daadwerkelijk is geleverd (aanvaardbaarheid en levering);
- b. zijn alle verplichtingen, uitgaven en ontvangsten die in de departementale verantwoordingsstaat dienen te worden opgenomen, daarin ook inderdaad opgenomen (volledigheid)?;
- c. is de verplichting, de uitgave of de ontvangst voor het juiste bedrag in de departementale verantwoordingsstaat opgenomen (juistheid)?;
- d. is de verplichting, de uitgave of de ontvangst op het juiste tijdstip verantwoord (tijdigheid)?;
- e. is de verplichting, de uitgave of de ontvangst, gelet op de aard ervan, op het juiste begrotingsartikel geboekt (rubricering)?

SG
Financieel-Economische
Zaken
Ontwikkeling Financieel Beleid
en Beheer

Datum
1 oktober 2020

- De informatie is beschikbaar en presenteerbaar. De verzamelde informatie is voldoende om inzicht te geven in de rechtmatigheid van de aangevane verplichtingen, uitgaven en ontvangsten. Dergelijke informatie kan door de ADR als voldoende en geschikte controle-informatie worden gebruikt. Beschikbaarheid houdt ook in dat er geen vertraging in het controleproces ontstaat zodat afronding van de controlewerkzaamheden voor 15 maart 2021 voor de ADR haalbaar is.

SG
Financieel-Economische
Zaken
Ontwikkeling Financieel Beleid
en Beheer

Datum
1 oktober 2020